

Gnostiek- christelijke inwijding bij de katharen

Gnostiek-christelijke inwijding bij de katharen

Rachel Ritman

RozeKruis Pers | Haarlem

Colofon

Uitgave

Rozekruis Pers - Haarlem

Auteur

Rachel Ritman

Boekverzorging

Multimediation - Amsterdam

Tekeningen

Johfra	p. 14, 16, 18, 20, 22, 24, 44, 48, 50, 54
Rachel Ritman	p. 40, 68
Diana Vandenberg	p. 34, 78, 80

Druk

Rozekruis Pers - Haarlem

ISBN 978-90-6732-411-3

© 2012 Rozekruis Pers - Haarlem

Rozekruis Pers

Bakenessergracht 5

2011 JS Haarlem

(023) 532 38 52

info@rozekruispers.com

www.rozekruispers.com

Afbeeldingen omslag

Grot van Bethlehem

Kasteel Puivert

Tekst binnenkant omslag

Verklarende cijferlijst tekeningen

Inhoud

Inleiding	5	Complex van Bethlehem (3e fase)	49
Uitzicht vanuit grot van Bethlehem	13	Voorplein van Bethlehem	49
De Heilige Berg	15	Retraitehuis	51
Complex van de Églises (1e fase)	15	Ingang grot van Bethlehem	53
Symbolische Muur en voorplein Églises	17	Plattegrond grot van Bethlehem	55
Plattegrond van de Églises	17	Altaarsteen	55
De Kapel	19	Pentakel	57
Ingang van de Kapel	21	Schematische tekening Pentakel	59
Complex van de Heremiet (2e fase)	23	Slangensymbool Bethlehem	61
De eerste Heremiet	23	Mystieke Poort	63
Plattegrond van de tweede Heremiet	25	Rozentuin van Albi	65
Symbolentaal	27	Jeugdvlag van Noverosa	67
Zegel A. Gadal	29	Monument ‘Galaad’	67
Zegel J. van Rijckenborgh	31	Symbolische tekening ‘Galaad’	69
Zegel Catharose de Petri	33	Montségur	71
Kruis van de Grootmeester van de Tempel	35	Kapel Montségur	75
Lijntekening Kruis van de Grootmeester	37	Graalkruis	77
Katharenkruis	39	Graaltableau Montréal-de-Sos	79
Verhoudingen Kruis van de Grootmeester	41	Puivert	83
Grottekening in de Acacia	41	Wapen Wolfram von Eschenbach	85
Kepler – Mès-Naut – Ka	45	Binnenplein Puivert	87
Zicht op grot van Bethlehem	47		

Gnostiek-christelijke inwijding bij de katharen

In de Geestesschool van het Gouden Rozenkruis wordt vaak gesproken over ‘de Universele Broederschapsketen’. Deze aanduiding houdt in dat er overal en altijd een goddelijke bemoeienis is geweest met de mensheid, om haar bekend te maken met de oorsprong en de bestemming van alle leven. Overal en altijd is er op deze bemoeienis gereageerd en zijn er mensen opgestaan die hun leven hebben gewijd aan het vinden van en gehoorzamen aan deze bestemming.

Op deze wijze hebben ontelbaren gestalte gegeven aan een onsterfelijke wezenheid met een bewustzijn dat aan alle dualiteit en begrenzing ontstegen is. Tezamen vormen zij een ononderbroken keten, waaraan de Geestesschool de jongste loot is. De katharen noemen wij ‘de voorgaande Broederschap’ omdat zij beschikten over een inwijdingscentrum, met als doel de wedergeboorte van de oorspronkelijke ziel, de Lichtziel. Een dergelijke christelijke inwijdingsschool is historisch gezien uniek, want hoewel onze Geestesschool haar wortels heeft in de Rozenkruisersimpuls aan het begin van de zeventiende eeuw, is zij pas in onze tijd uitgegroeid tot een werkelijk inwijdingslichaam.

Hoewel de katharen door de heersende kerk als ketters werden aangemerkt, is hun ontstaan direct te herleiden tot een vroege impuls van zuiver gnostiek christendom. Al in de tweede eeuw stichtte een zekere Montanus van Phrygië een kerk die zich baseerde op de Apocalyps, het Boek der Openbaringen, toegeschreven aan Johannes van Patmos. Daarin zijn opgenomen de brieven aan de zeven gemeenten, of zeven kerken in Asia. Deze Johannitische stroming noemde zich de kerk van Mani en Gnosis, van Geest en Kennis. Het maneïsme – niet te verwarren met het manicheïsme – is dan ook de kerk van de Geest, de kerk van de Liefde, de kerk van de Parakleet.

De Alexandrijn Marcus van Memphis stichtte in de vierde eeuw een wijsheidsschool die de hermetische traditie verbond met deze christelijke stroming en verbreidde zijn leer naar Spanje. Zijn leerling Priscillianus van Avila droeg haar verder uit naar Aquitanië. Hij predikte in heel het toenmalige Gallië, de Lage Landen en Duitsland (waar hij te Trier werd onthoofd). Er vormden zich geloofsgemeenschappen van priscillianen, die eeuwenlang standhielden onder vervolging en onderdrukking. Velen trokken zich terug in de Pyreneeën, waar zij de voedingsbodem vormden voor het vroege Pyreense katharisme, dat in levendige wisselwerking stond met andere gemeenschappen, van Turkije tot Spanje. Toen ook de katharen in toenemende mate met vervolgingen te maken kregen, riepen zij de hulp in van de patriarch van Constantinopel. Deze zond daarop in 1167 zijn vertrouweling Nicetas, als drager van het zegel van de zeven kerken van Asia. In een bezoek van een jaar lang leidde deze het katharisme naar een totaal nieuwe ontwikkeling en ontplooiing, als een zelfstandige loot van de Johannitische Kerk van het Oosten. In zijn persoon vloeide de directe impuls vanuit Alexandrië, via het Iberische schiereiland en de Pyreneeën, samen met de impuls via het Midden-Oosten. Dit was de aanzet tot de bloeitijd van het katharisme, met een enorme uitstraling in heel Aquitanië in alle geleidingen van de maatschappij.

Het inwijdingscentrum van de katharen was gehuisvest in wat nu ‘de Heilige Berg’ wordt genoemd. Dit complex, dat zo’n 52 grotten omvatte, bood ruimte aan de drie afzonderlijke fasen van inwijding zoals die door de heer A. Gadal beschreven worden in het boek *Op weg naar de Heilige Graal*. Alvorens in te gaan op de betekenis van de verschillende ruimten en aanzichten van dit complex willen we de bronnen onderzoeken waaruit de katharen onder andere hebben geput, aan de hand van enkele oergeschriften waarover zij konden beschikken.

Door vrij recent onderzoek weten wij dat zij bekend waren met het Apokryphon ofwel Het Geheime Boek van Johannes – een gnostische tekst, de Asklepius – een Hermetische tekst, en ook Het Boek der 24 Filosofen waarin 24 definities van God zijn vastgelegd, waaronder de aan Hermes Trismegistos toegeschreven definitie ‘God is een oneindige sfeer waarvan het centrum overal en de omtrek nergens begrensd is’. Verder was het Thomasevangelie bekend met uitspraken van Jezus evenals uiteraard de Bijbel, waarbij zij zich primair baseerden op het Evangelie van Johannes. Ook de Openbaring van Johannes speelde een belangrijke rol.

Wat bedoelen wij met ‘gnostiek-christelijk’? Laten wij beginnen met het begrip ‘Christus’. Bij de Judese christenen van Jeruzalem, de eerste christenen, leefde de voorstelling dat de mens Jezus bij de doop in de Jordaan, toen de Heilige Geest op hem neerdaalde, werd overkleed door de Christus, d.w.z. het sterfelijke wordt overkleed met het onsterfelijke. Zoals de apostel Paulus zegt, dienen we te sterven in Christus om daarna in Christus te kunnen opstaan. Dit sterven is niet bedoeld als doodgaan, maar als het tijdens het leven afleggen van de aardse, sterfelijke natuur en het gelijktijdig opbouwen van een eeuwigheidslichaam. De katharen noemden dit afleggen van de oude mens het *endura*. In 1 Korinthen 15, de verzen 44, 46-47, 49 verwoordt Paulus het zo:

Er wordt een natuurlijk lichaam gezaaid,
en een geestelijk lichaam opgewekt.
Is er een natuurlijk lichaam,
dan bestaat er ook een geestelijk lichaam.
Doch het geestelijke komt niet eerst,
maar het natuurlijke, en daarna het geestelijke.
De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk,
de tweede mens is uit de hemel.
En gelijk wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben,
zo zullen wij ook het beeld van de hemelse dragen.

Het begrip ‘beeld’ verwijst naar het boek Genesis, waarin het scheppingverhaal wordt verteld. Op de zesde en laatste scheppingsdag zegt God: ‘Laat ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis.’

De mens is hier de stofgeboren mens. Hij is slechts als een gelijkenis naar het beeld van de eeuwige God. Johannes en Paulus daarentegen spreken over de ‘heerlijkheid’ van

Christus, die het beeld Gods is. Het woord heerlijkheid heeft bij hen een bijzondere betekenis. De eeuwige God wordt vaak aangeduid als de Heer. Het is de oerbron, het kernwezen in alle dingen. Het is het centrum dat overal is, maar dat onkenbaar is voor het gewone, stofgeboren verstand. De heerlijkheid is als het licht, de liefde en de bezieling die van Hem uitgaan. Het is een lichtend, stralend openbaringsveld waarin zich het wezen Gods kan openbaren.

Binnen dit openbaringsveld ontstaat een werkzaamheid, een planmatigheid die het gedachtebeeld van God gestalte geeft in de schepping. De oneindige omtrek waarvan Hermes spreekt, wordt zo vervuld van de goddelijke Idee als een plan van vervulling. Dit plan is onveranderlijk, eeuwig en volmaakt, maar er gaat een dynamische kracht vanuit die het scheppende Woord wordt genoemd, of de Logos. Christus wordt gezien als een aanzicht van de Logos, soms ook als de Logos zelf. Paulus zegt daarom:

Christus is het beeld van de onzichtbare God, de eerstgeborene der ganse schepping, want in Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en op de aarde zijn.

Volgens sommige gnostici kwam deze eerstgeborene tot aanzijn op de eerste scheppingsdag, toen God zei: 'Er zij Licht.' Dit heeft in de eerste plaats betrekking op het kosmische openbaringsveld, maar hetzelfde plan ligt ten grondslag aan het *microkosmische* veld, als een belofte van ware menswording. Op het niveau van de microkosmos kan dit lichtwezen de eerste mens worden genoemd, of de Lichtmens, of de Adam uit het Paradijs, of de innerlijke Christus, maar voor ieder mens is het een beeld van volmaking waaraan hij kan gaan beantwoorden. Volgens Paulus wordt de mens in wie het stoffelijke plaats maakt voor het geestelijke vernieuwd tot volle kennis naar het beeld van zijn Schepper. Die vernieuwing is echter alleen mogelijk door het 'bad der wedergeboorte' uit de Heilige Geest. Volgens de Heilige Taal kan God alleen werkelijk gekend worden door het ontvangen van de Geest, want de Geest doorschouwt alle dingen. Wanneer dan ook bij de doop in de Jordaan de Heilige Geest neerdaalt op de mens Jezus, wordt deze verbonden met de Christusmanifestatie, wordt hij: Jezus, de Christus. Ook Johannes spreekt over de noodzaak van wedergeboorte in het gesprek tussen Jezus en Nicodemus, waarin Jezus zegt: 'Tenzij iemand wedergeboren wordt uit water en Geest (dat wil zeggen, naar ziel en geest) kan hij het Koninkrijk Gods niet zien, kan hij het Koninkrijk niet binnengaan.'

Het wezen van Christus is een kosmische realiteit, onbegrensd en universeel. Ieder mens die zich op de juiste manier voorbereidt, kan zich ermee verbinden en er in opgaan. Daarom leeft deze gedachtegang niet alleen bij het oerchristendom, maar ook in andere geloofsgemeenschappen en wijsgerige systemen. Om deze reden wordt gesproken van een 'Christusimpuls', die wat betreft de westerse wereld doorwerkt in het christendom, maar die evenzeer gevonden wordt bij de hermetici, gnostici en aanverwante stromingen.

Het vernieuwd worden tot volle kennis begint in het hart, en wordt daarom ook wel kennis van het hart genoemd, of gnosis. Het begrip gnosis voert ons in de eerste plaats naar Alexandrië, de hoofdstad van Egypte in de tijd van de Griekse overheersing. Al voor het begin van onze jaartelling ontstond daar de loge van de hermetische Gnosis, waarvan Grieken, Joden en Egyptenaren lid konden zijn. Er leefden in heel Egypte in die tijd ongeveer twee miljoen Joden waarvan alleen al in Alexandrië zo'n vijftigduizend (in Judea ongeveer vijfhonderdduizend). Zij waren vertrouwd met het visioen van Ezechiël (5e eeuw v.Chr.), waarin hij de heerlijkheid Gods aanschouwt in de gedaante van een mens. Deze gedaante wordt door de voorchristelijke gnostici *phōs* genoemd, wat zowel 'licht' als 'mens' betekent. Ook hier is dus sprake van de Lichtmens als een goddelijk prototype, als de oorspronkelijke mens, waarnaar de hemelse Adam wordt geformeerd. Deze voorstelling was bij de katharen bekend. Zo zijn er op de Heilige Berg drie kleine, boven elkaar gelegen grotten, waarvan de bovenste Ka wordt genoemd, wat in Egypte een aanduiding was voor de lichtziel.

In de eerste eeuwen na Christus hadden ook de Alexandrijnse hermetici een voorstelling van de oermens als goddelijk prototype. In het boek Pymander (1e eeuw n.Chr.) wordt verteld dat God licht en leven is. In de Griekse taal zijn deze woorden respectievelijk mannelijk en vrouwelijk. Zo brengt God de hemelse *anthropos* voort als het oerbeeld van de hemelse mens. Op een gegeven moment wordt de *anthropos* zich bewust van zijn weerspiegeling in de wateren van de lagere natuur, ontsteekt in liefde daarvoor en nijgt zich naar haar toe. De lagere natuur ontbrandt eveneens in begeerte en zo verenigen zij zich met elkaar. Daarom draagt de mens zoals wij die kennen zowel de beeltenis van de eeuwige werkelijkheid als die van de sterfelijke realiteit in zich mee.

Eveneens in Alexandrië existeerde, al vóór Christus, de Joods-esoterische sekte der *gnostikoi*. Met de komst van het christendom werd hun gedachtewereld vermengd met christelijke ideeën. Een van de hoofdgeschriften die in deze kring is ontstaan, is het Apokryphon van Johannes, een geschrift uit de tweede eeuw, dat van invloed was op het denken van de manicheeërs, de bogomielen en de katharen. Zij introduceerden de gedachte dat onze zo onvolmaakte wereld, en de al even onvolmaakte mens, niet is geschapen door de onbekende God, maar door een boosaardige *demiurg* of scheppergod met de naam Jaldabaoth, een andere naam voor Jehova. Zijn waarneming beperkt zich tot zijn eigen actieradius en vermogens, en hij is zich niet bewust van de onbekende God, als eerste oorzaak. In zijn dwaasheid roept hij zich daarom uit tot de enige God. Dan straalt er een lichtstraal over de oerwateren, die de heerlijkheid Gods openbaart in de gedaante van een mens. Naar deze gedaante, die de *Adamas* wordt genoemd, wordt door Jaldabaoth het lichaam van de aardse mens geboetseerd. Dit is weliswaar een 'levend' schepsel, maar het is niet in staat rechtop te staan en kronkelt door het stof. Door een list wordt hem toch de adem van de Moeder ingeblazen en zo verheft zich de mens en wordt een bezielde wezen. De Moeder is het vrouwelijke aanzicht van de Godheid, hier Barbelo genoemd, of de Sophia, de goddelijke wijsheid. De adem van de Moeder drukt zich in de mens uit als een lichtdeel, dat wordt aangeduid als *epinoia*, wat verlichtend inzicht

betekent, dus gnosis. Zij is degene die zijn denken verlicht en hem de weg van opstijging leert wanneer hij door de wereldse machten gevangen ligt in de laagste regionen van de materie. Wij kennen dit lichtdeel ook als de geestvonk.

De gnostikoi woonden niet alleen in Egypte, maar ook in Syrië en Asia, dat nu Turkije wordt genoemd. In de Middeleeuwen kwamen zij in Bulgarije terecht, waar zij hun opvattingen overdroegen aan de bogomielen, die daar omstreeks het jaar 1000 waren opgekomen. Bij hen duikt een versie van het Apokryphon, dat vervolgens zijn weg vindt naar de katharen van Italië en Zuid-Frankrijk. Zo kan een directe relatie worden gelegd tussen de katharen en de leer van de gnostikoi. Valentinus, de grote gnosticus uit Alexandrië, heeft het Apokryphon al gekend en nam de voorstelling van de gnostikoi over dat de scheppergod niet dezelfde was als de onbekende God die boven alles verheven is. Voor hem is Jehova echter niet de 'boze' demiurg, maar hij noemt hem 'vergetelheid', omdat hij immers onbewust is. Bovendien stelt hij dat de demiurg een beeld is van het levende gelaat van de Christus, dus een afspiegeling, een gelijkenis. Hieruit blijkt dat ook Valentinus sterk beïnvloed is door het Evangelie van Johannes, dat in Alexandrië al vroeg bekend was. Het begrip Adamas, het prototype van de goddelijk mens van de gnostikoi, identificeerde hij met de Christus van het Johannesevangelie. Zowel de vroege christenen als de katharen waren zich bewust dat de goddelijke beeltenis zowel universeel als individueel moet worden gezien. Zij omschreven het kortweg als 'de Geest' en deze zou zich bij de mens bevinden boven het hoofd, normaal gesproken echter zonder ermee verbonden te zijn.

De mens die na een lange voorbereiding naar de ziel was wedergeboren werd door het *consolamentum* (verzegeling) verbonden met deze Geest, de innerlijke Christus. Uit de ontmoeting en eenwording met de Geest ontstaat het vermogen tot innerlijk schouwen, de 'volle kennis' waar Paulus van spreekt. Johannes omschrijft dit als de Geest der Waarheid, of ook wel als de Trooster, de Parakleet. Volgens Johannes belooft Jezus na zijn heengaan de Trooster te zenden, die zijn discipelen zullen kennen omdat Hij bij hen en in hen zal zijn.

Een ander hoofdthema van het Evangelie van Johannes is de liefde. Dit zal de drijvende kracht vormen achter de centrale boodschap der katharen: 'God is Liefde.' Volgens het 13e hoofdstuk, vers 34-35, zegt Jezus:

Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt;
gelijk ik u liefgehad heb, dat gij ook elkander liefhebt.
Hieraan zullen allen weten, dat gij mijn discipelen zijt,
indien gij liefde hebt onder elkander.

Zo was het Evangelie van Johannes zonder meer het basisgeschrift voor de katharen. Het ontstond waarschijnlijk in of bij Edessa, het centrum van het Syrisch-Aramees christendom, dat eeuwenlang naast het Latijnse en Griekse christendom bleef bestaan. Het had een eigen heilige, liturgische taal, het Oost-Aramees, en eigen opvattingen

(de Heilige Geest als Moeder). Er wordt aangenomen dat dit Aramese christendom vanuit Jeruzalem was geplant, en dus trekken van het oerchristendom had bewaard. Kenmerkend hiervoor was de streng-ascetische, enkratische instelling. Uit deze stroming trad een zekere Marcion naar voren, een Pauliciaanse gnosticus. Hij was een geestverwant van Valentinus, maar in plaats van diens meer hermetische instelling vertegenwoordigde hij de vroegchristelijke, joods-christelijke, ascetische lijn. Toen hij in het jaar 144 tegelijk met Valentinus uit de Roomse kerk werd verbannen stichtte hij een tegenkerk die over de hele toenmaals bekende wereld, vooral zuidoostelijk Europa, was verspreid en eeuwenlang heeft bestaan. Deze stroming is van grote invloed geweest op de bogomielen. In Edessa werd rond 225 ook de beroemde *Hymne van de Parel* geschreven. De Geest wordt daarin genoemd als het evenbeeld van de ziel, dat achterblijft in de hemel als de ziel naar de aarde gaat; als haar Zelf, dat haar tegemoet komt als zij naar boven terugkeert. Deze gedachte herkennen wij ook in het streng ascetische geschrift Het Evangelie van Thomas, eveneens geschreven in Edessa en al zeer vroeg bekend in Alexandrië. De katharen kenden het Thomasevangelie en het heeft ongetwijfeld, direct of indirect, invloed gehad op hun belevingswereld. Ook de katharen, die kozen voor de strenge weg van inwijding, wezen het huwelijk af en onthielden zich van het eten van vlees en het drinken van wijn. Ook volgens de katharen is de Geest in de hemel gebleven toen de ziel viel. De handoplegging bij het verlenen van het consolamentum herstelt de verloren gegane verbinding. De voorstelling van de individuele geest als de engel, het Zelf of het evenbeeld, voor het Aramese christendom een van de belangrijkste bestanddelen van hun religie, was hun dus duidelijk zeer vertrouwd. In het Thomasevangelie wordt dit prachtig verwoord. In Logion 84 zegt Jezus:

Als jullie je gelijkenis in de spiegel zien,
scheppen jullie daar behagen in.
Maar als jullie je *evenbeelden* aanschouwen,
die ontstaan zijn lang voor jullie geboren werden,
die niet sterven en nu nog niet zichtbaar zijn,
hoeveel vreugde zullen jullie dan ervaren!

Het van aangezicht tot aangezicht komen te staan met deze hemelse andere was het ultieme doel van de inwijding bij de katharen en was verbonden met de grot van Bethlehem.

Zo hebben wij aan de hand van enkele basisteksten enige kernbegrippen benoemd. Wij onderscheiden het bestaan van een hogere en een lagere natuur, waarvan de eerste haar oorsprong vindt in het scheppende Woord Gods, de Logos, en de tweede het gevolg is van een demiurgische impuls. Ook de mens is tweevoudig: potentieel onsterfelijk, existentieel sterfelijk. In de eeuwige lichtvonk die uit het lichtrijk afkomstig

is ligt de mogelijkheid van wedergeboorte en van terugkeer tot de hemelse oorsprong. De oude mens dient op te gaan in de nieuwe mens door het endura. De bekroning van het inwijdingsproces ligt in de ontmoeting en vereniging met de individuele Geest en daardoor het opgaan in het wezen Gods. De mens die zichzelf zo heeft vrijgemaakt, stelt zijn leven in dienst van de Christus en van zijn naasten in zelfopofferende liefde.

1 Uitzicht vanuit Grot van Bethlehem

Het inwijdingscentrum van de katharen was gehuisvest in wat wij tegenwoordig de *Heilige Berg* noemen, te Ussat-les-Bains, in Zuid-Frankrijk. Deze eerste afbeelding toont het schitterende uitzicht vanuit de *grot van Bethlehem* op het dal van de Ariège. Aan de hand van de hierop volgende afbeeldingen wordt een indruk gegeven van het grottencomplex waarbinnen zich in drie afzonderlijke fases de inwijdingsweg van de katharen voltrok, zoals die beschreven wordt in het boek *Op weg naar de Heilige Graal* en *De Triomf van de Universele Gnosis*, beide van de hand van Antonin Gadal.

2

3

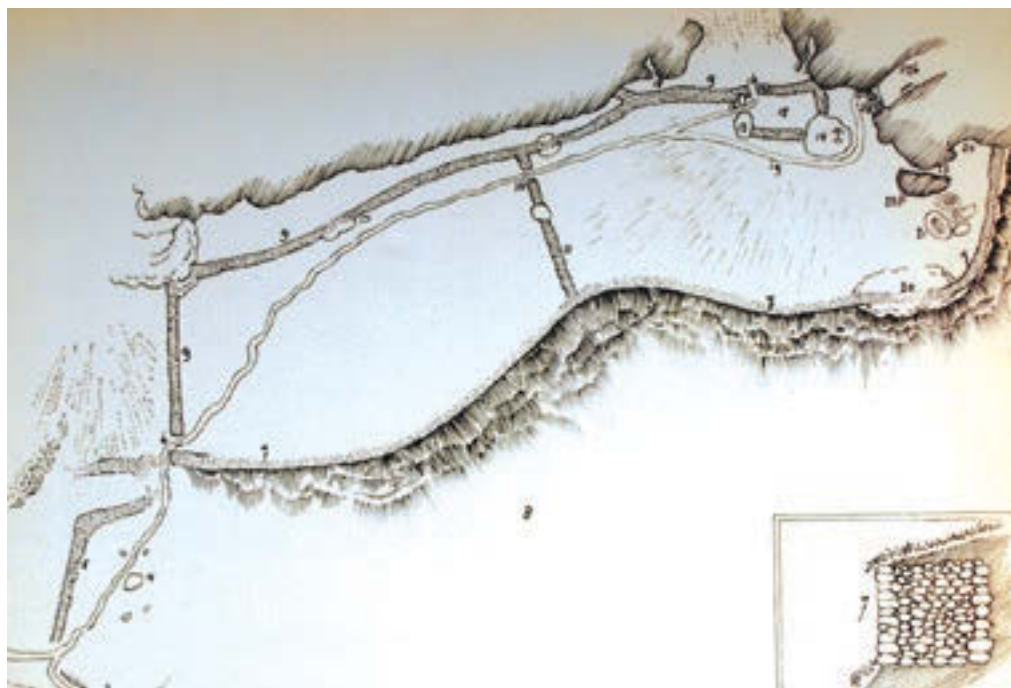
2 De Heilige Berg

De drie fases van inwijding werden bij de katharen aangeduid in termen van een metamorfose: de rups – de pop – het volmaakte insect. Of als: formatie – reformatie – transformatie.

De stofmens moet verdwijnen, de omega, het einde. De geestmens komt hem vervangen, de alpha, het nieuwe begin. De gereinigde ziel, verlost van de onvolkomenheden van de stof, wordt aldus de Lichtziel. [...] Dat is wat genoemd wordt: 'Sahu', het glorieuze lichaam, de ziel die het zegel van de wijding en de verlichting ontvangen heeft. (*De Triomf van de Universele Gnosis*, p. 152-153)

3 Complex van de Églises (1e fase)

De eerste fase van inwijding vond plaats in het grottencomplex van de *Églises*.

4

5

4 Symbolische Muur en voorplein Églises

Buiten deze diepe grot bevond zich een voorplein in twee delen. Het buitenste deel konden bezoekers betreden, het tweede gedeelte was voorbehouden aan de bewoners. Wanneer de kandidaat voor de inwijding hier als *novice* werd verwelkomd, verbrak hij voor de periode van zijn inwijding het contact met familie, achtergrond en alles wat tot het persoonlijke leven behoort. Hij passeerde de dusgenaamde *Symbolische Muur* om pas na ongeveer drie tot vier jaren de Heilige Berg weer via de *Mystieke Poort* te verlaten als een volkomen nieuwe mens. Deze twee punten markeren het 'Begin en het Einde, de Alpha en Omega' van zijn inwijdingsweg.

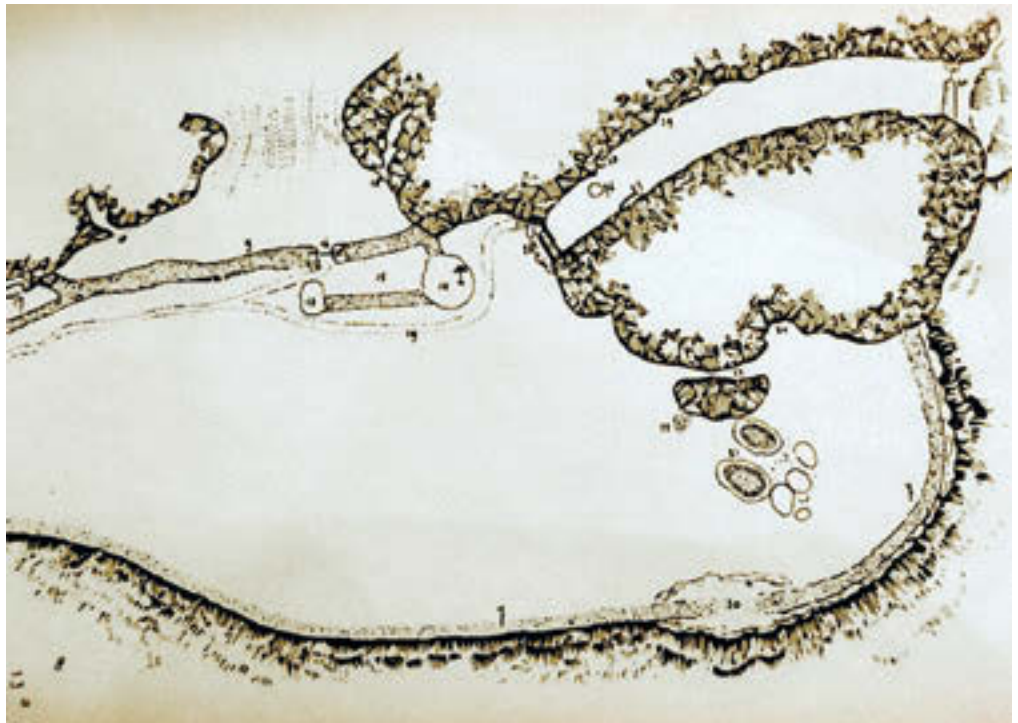
De eerste periode van ongeveer twee jaar kunnen wij zien als een voorbereidende fase, waarbij de psychische en fysieke geschiktheid moest blijken voor de werkelijke inwijdingsweg. In de Geestesschool spreken wij van de Voorhof, waarin de mens zich kan ontplooiën tot een ware wegbereider in het proces van wedergeboorte, een Johannesmens.

5 Plattegrond van de Églises

De centrale ruimte van de grot maakt een immens grote indruk. De verste hoeken verliezen zich in de duisternis. Geheel beneden bevindt zich een vrij vlak gedeelte met grotere stenen die als zitplaats dienden bij de gemeenschappelijke maaltijden. Linksboven de grote steenslaghelling, die zo'n zevenhonderd jaar geleden minder omvangrijk was, is er een lichtinval vanuit een hoger gelegen grot die de *Église supérieure* wordt genoemd. Vanaf die plaats werd op gezette tijden het Onze Vader uitgesproken. Op deze momenten werd door iedere aanwezige het werk neergelegd voor een moment van bezinning en gebed. De tekst van het Onze Vader week op één punt af van wat gebruikelijk is: de katharen baden niet om hun 'dagelijks' brood, maar om het 'hemelse' brood.

De natuurgeboren mens bouwt een bewustzijn op door middel van de wisselwerking met zijn levensdomein, de uiterlijke wereld. Zelfs karmische invloeden vanuit het aurische wezen bereiken hem *van buiten af*. De gerichtheid van de mens is daarom van nature egocentrisch en geocentrisch. Dat maakt hem principieel afhankelijk van deze invloeden, waardoor zijn waarneming altijd ten dele is, zeer geconditioneerd en persoonlijk gekleurd. Omdat de eeuwigheidskern in het hart een bezielingsbron en ook een kenvermogen is *van binnenuit*, is de mens niet zonder meer in staat de suggesties die ervan uitgaan juist in te schatten en van andere invloeden te onderscheiden.

De voorbereidende fase is er daarom op gericht de mens bewust te maken hoezeer hij wordt bepaald door karmische- en bloedsbanden, opvoeding, omgeving en gewoontevorming. Dit gebeurde bij de katharen niet, zoals in onze tijd, op basis van verstandelijk redeneren. Het verblijf in het grottencomplex van de Églises plaatste de kandidaat in een ware 'school van de stilte'. De dagen werden doorgebracht met rustig volbrachte arbeid waarbij alleen het hoognodige werd gezegd, gezamenlijke in stilte genoten maaltijden, en het in stilte meebidden van het Onze Vader. In deze voortdurende gerichtheid trad elke innerlijke bewogenheid aan het licht en kon op natuurlijke wijze worden geneutraliseerd.

De noodzaak om met elkaar een groep van mensen dagelijks van het nodige te voorzien, zoals eten, kleding en verzorging, had bovendien tot resultaat dat iedereen praktische vaardigheden leerde. Dit was belangrijk omdat iedere kathaar, man of vrouw, verondersteld werd in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. Zo werden de novices voorbereid op een onafhankelijk bestaan en ontwikkelden gemeenschapszin. Dezelfde benadering werd gevolgd in de vrouwenconventen, die overigens vanwege de familiale banden niet besloten waren, maar voor iedereen toegankelijk. Deze ‘huizen’ werden ter beschikking gesteld door welgestelde, veelal adellijke families.

6 De Kapel

Naarmate de innerlijke gemoedsgesteldheid tot rust kwam, kon de aandacht en gerichtheid van de kandidaat zich verplaatsen naar de impulsen die opwellen uit de eeuwigheidskern. Dit werd onder andere bevorderd door de samenkomsten die op zondagen plaatsvonden in de *Kapel*. Dit is een schitterende, door de natuur gevormde, halvemaanvormige ruimte met een hoog gewelfd plafond, die aan beide zijden slechts gedeeltelijk met muren was afgesloten voor voldoende lichtingang. De Kapel kon vanuit het voorplein worden bereikt. Rechts van de ingang, te bereiken via een nauwe doorgang tussen berg en rotspunt lag een stookplaats. Voorbij de tweede uitgang, die ook buitenom te bereiken is, lagen de werkplaatsen.